

Vägledning för socialtjänsten 2
Karin Hermansson
karin.hermansson@socialstyrelsen.se

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Socialstyrelsens yttrande över betänkandet Kommuner mot brott (SOU 2021:49)

Justitiedepartementets dnr Ju2021/02425

Socialstyrelsen tillstyrker utredningens förslag om att i lag reglera kommunernas ansvar i det lokala brottsförebyggande arbetet, med följande synpunkter.

11.3.1 Lägesbild och 11.3.2 Åtgärdsplan

Socialstyrelsen anser att utredningens förslag om att kartläggning och lägesbildfrämst ska utgå från befintlig brottsstatistik i viss mån skapar en otydlighet kring gränserna mellan kommunens respektive Polismyndighetens ansvar i det brottsförebyggande arbetet.

Lägesbilden har ett starkt fokus på den befintliga brottsligheten i kommunen, där statistik från Brottsförebyggande rådet och Polismyndigheten utgör en viktig utgångspunkt för kartläggningen. Utredningen lyfter visserligen att statistiken kan behöva kompletteras med andra källor, bland annat när det gäller brottstyper där anmälningsbenägenheten är låg så som för brott i nära relationer. Socialstyrelsen ser dock en risk att de förebyggande åtgärderna kommer att fokusera på sådan brottslighet som är synlig i statistiken och därmed inte omfatta åtgärder för att förebygga vissa typer av brott och brott mot vissa särskilt utsatta grupper.

Socialstyrelsen anser att kommunernas lägesbilder behöver utgå från ett bredare perspektiv. Socialtjänsten har ett viktigt uppdrag att uppmärksamma och ge stöd till barn och unga som riskerar att begå brott och inte endast till dem som har begått brott. Det är därför viktigt att kommunen har ett långsiktigt perspektiv i sitt brottsförebyggande arbete och inte bara utgår från uppgifter om vilka brottsproblem som redan har identifierats. Socialstyrelsen anser att åtgärdsplanerna bör inkludera insatser för att stärka skyddsfaktorer, samt att det är viktigt att de lokala lägesbilderna och åtgärdsplanerna har ett tydligt barn- och ungdomsperspektiv, då tidiga samordnade insatser är viktiga för att förebygga brott.

12.2.1 Strategiskt stöd

Socialstyrelsen är positiv till utredningens förslag att kommunerna ska få ett strategiskt och kunskapsbaserat stöd från regionala och nationella aktörer. Detta

kan ge kommunerna vägledning och styrning i arbetet med att bedöma vilka faktorer som bör vägas in i arbetet med lägesbilder och åtgärdsplaner.

Om det lokala brottsförebyggande arbetet kommer att utgå från ett bredare perspektiv som inkluderar tidiga insatser och arbete med risk- och skyddsfaktorer, bedömer Socialstyrelsen att regionens hälso- och sjukvård blir en viktig aktör för kommunerna att samverka med. Hälso- och sjukvården arbetar både med att tidigt uppmärksamma och motverka riskfaktorer för kriminalitet som psykisk ohälsa, våld och missbruk och deltar i samverkan med skola/elevhälsa, socialtjänst och polis runt barn och unga, liksom stöd i föräldraskap och utökade hembesöksprogram.

Om kommunernas brottsförebyggande arbete utgår ifrån ett bredare perspektiv som tydligare involverar socialtjänsten och hälso- och sjukvården är Socialstyrelsen en viktig aktör i det nationella kunskapsbaserade stödet.

14.2 Utvärdering av reformen

Utredningens förslag syftar inte till någon förändring av Polismyndighetens brottsförebyggande uppdrag, men Socialstyrelsen anser att det finns en risk att den föreslagna lagen leder till otydligheter kring gränserna mellan kommunens respektive Polismyndighetens ansvar i det brottsförebyggande arbetet.

Socialstyrelsen vill därför betona vikten av att en utvärdering av reformen särskilt belyser hur den påverkat samverkan mellan kommunen och Polismyndigheten i det brottsförebyggande arbetet.

Socialstyrelsen anser att utvärderingen, förutom att bedöma om reformen lett till avsedda effekter, även bör belysa hur kommunens övriga förebyggande arbete har påverkats.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Olivia Wigzell. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Jenny Rehnman, tillförordnade avdelningschefen Pär Ödman och enhetschefen Annika Öquist deltagit. Utredaren Karin Hermansson har varit föredragande.

SOCIALSTYRELSEN

Olivia Wigzell